

VAN GEBOREN WORDEN GA JE DOOD

Leesexemplaar

Ans Vroom

VAN
GEBOREN
WORDEN
GA JE
DOOD

P E L C K M A N S

Voor M.

Leesexemplaar

Een droefgeestige zwaarmoedigheid omving haar als met een nevel en zij vroeg zichzelf af, waarom zij leefde, zoo zij toch niet gelukkig kon wezen. Om haar onbestemde smart een bepaalden vorm te geven, zocht zij naar grieven, en stapelde ze op een: zij had behoefte aan liefde, en er was niemand, die haar beminde.

LOUIS COUPERUS – ELINE VERE

I

*You get ready you get all dressed up to go nowhere
in particular
Back to work or the coffeeshop
It don't matter because it's enough to be young and
in love*

LANA DEL REY

I

Het is opvallend hoe gechoqueerd mensen reageren op de mededeling dat je een weeskind bent. Het volstaat om achteloos te laten weten dat je moeder op je vijfde werd doodgerekend door een dronken chauffeur, en dat je vader een jaar later ongeneeslijk ziek werd, om iedereen in de ruimte stil te krijgen. Toch heb ik mijn status van achtergelaten enig kind nooit gebruikt als een manier om aandacht af te dwingen. Die kwam er vanzelf, soms meer dan me lief was.

Om heel eerlijk te zijn herinner ik me zo goed als niks meer van de dood van mijn moeder. Ik was te klein om te beseffen dat de vrouw die daar op de grond lag nooit meer op zou staan en mij naar school zou brengen. Dat besef kwam pas later, toen ik zag hoe mijn vader wegwijnde van liefdesverdriet. Het gemis van mijn moeder kwam op een indirecte manier, door de pijn van mijn vader, bij mij naar binnen. Het jaar na haar dood verliep in een waas van haastig weggeveegde tranen, pijnlijk snijdende stiltes en gesmoord gesnik van mijn familieleden, die ervan overtuigd waren dat ze mij hun verdriet moesten besparen en me zoveel mogelijk moesten afleiden van het trauma dat mij was overkomen. Wat ze op dat moment nog niet wisten was dat dat trauma amper twaalf maanden later met terugwerkende kracht in mijn gezicht zou exploderen, en dat het mij elke dag voor de rest van mijn leven zou blijven achtervolgen. Er was niks dat zij daar met hun spelletjes en bezoeken aan de dierentuin aan konden veranderen.

Er is mij, en bij uitbreiding de volledige buitenwereld, altijd verteld dat mijn vader gestorven is aan een zeer acute en agressieve vorm van kanker. Hij voelde zich al een tijdje niet lekker, ging het ziekenhuis binnen en stierf enkele weken later. Ik daarentegen heb altijd geloofd dat mijn vader zichzelf heeft laten doodgaan.

Ik was zes en bleef achter, alleen, tussen allemaal volwassenen die te hard bezig waren met in shock te zijn om te weten hoe ze mij moesten helpen. Ik heb het hen nooit kwalijk genomen dat ze toen misschien niet altijd de allerbeste keuzes hebben gemaakt. Ze deden maar wat, mijn grootouders die in een jaar tijd hun zoon en hun schoondochter verloren hadden, mijn ooms en tantes die volop bezig waren hun eigen gezin te stichten toen dat van mij uit elkaar werd gerukt. Er was tenslotte weinig wat ze hadden kunnen doen om de pijn te verlichten. Wat ze wel hadden kunnen betrachten was mij te wapenen tegen al dat overweldigende verdriet. Ze hadden kunnen zoeken naar manieren om mij met het monster van de rouw te leren omgaan. Maar in plaats daarvan kozen ze ervoor het te negeren. Ze verstopten het in een grot en hoopten dat zijn winterslaap eeuwig zou blijven duren. Ze dachten dat ik op die manier gespaard zou blijven van de uithalen van zijn klauwen. Ik besef nu dat ze niet beter wisten.

2

De personeelsverantwoordelijke die mij een rondleiding gaf droeg een halflang zomerjurkje dat net iets te spannend om haar billen zat om flatterend te zijn. Het was duidelijk dat ze lang over haar outfit had nagedacht, want zowel het elastiekje rond haar paardenstaart als de korte sokjes die ze droeg in haar sneakers hadden dezelfde lichtblauwe kleur als het gedateerde bloemenmotief op haar jurk. Terwijl ik haar volgde fantaseerde ik over hoe ze zichzelf die ochtend voor de spiegel een goedkeurende blik had toegeworpen. De hr-medewerkster, die zichzelf had voorgesteld met ‘Cathérine, maar iedereen zegt Cathy’, zette er stevig de pas in en troonde mij mee de werkvloer op. Ze noemde iedereen die we op onze weg tegenkwamen bij naam, en omschreef kort hun respectievelijke functies. Ik begroette hen met een beleefd knikje en deed mijn best hun namen in mijn hoofd te prenten, al wist ik bij voorbaat dat dat onbegonnen werk was. ‘Dit is Eline, zij begint vanaf volgende week in het team van Harold.’ Die mededeling herhaalde ze een keer of vijf, telkens wanneer we halt hielden bij een nieuw eiland en een groepje collega’s hun bezigheden onderbrak en vriendelijk mijn richting uitkeek. Onderweg wees ze mij waar de keuken was en nam ze de tijd om mij de werking van zowel het koffie- als het kopieerapparaat uit te leggen. Ten slotte opende ze de deur van de afdeling waar ik zou werken en leidde mij naar een lege stoel aan hagelwit, kraaknet bureau. ‘Je computer is nog bij IT. Hij wordt geformatteerd en maandag-

ochtend geleverd. Maar kijk gerust eens rond en maak het je alvast gemakkelijk. Je collega's zijn nog even in vergadering. Ze zullen er zo meteen wel aankomen. Je weet waar de koffie staat, hè!

Cathy verdween en liet mij alleen achter in de ruimte die vanaf volgende week het decor van mijn dagelijks leven zou vormen. Het was nog maar mijn tweede job sinds ik vier jaar geleden was afgestudeerd als architecte. Zelfs nu ik hier achter mijn eigen bureau zat was ik nog steeds verbaasd dat ze mij hadden uitgekozen uit de grote groep sollicitanten. Het kantoor was een van de meest gerenommeerde architectenfirma's van het land, en ik was vereerd dat ik hier een plek had kunnen bemachtigen. Naast trots was ik vooral heel erg zenuwachtig, en ik hoopte dat de eerste indruk die mijn collega's van mij hadden gekregen beter was dan mijn opinie over Cathy en haar garderobe.

Na enkele minuten in het verlaten kantoor ging de deur van de vergaderzaal open en druppelden mijn nieuwe teamgenoten een voor een binnen. Ik herkende Harold van de sollicitatiegesprekken en was blij een vertrouwd gezicht te zien. Harold was een charismatische vijftiger zoals die geportretteerd wordt in reclames voor cholesterolverlagende margarine. Het was juli, dus hij droeg een wit linnen hemd en een zwarte losse broek, exact dezelfde outfit als tijdens de sollicitatie. Hij was het soort man dat kwaliteit boven kwantiteit verkiest, en ieder jaar investeert in vijf identieke dure hemden. Ik voorspelde dat hij die vanaf oktober zou omwisselen voor een zwarte kasjmieren coltrui, en later dat jaar zou blijken dat ik gelijk had gehad.

Harold groette mij hartelijk en introduceerde mij aan de andere collega's. Twee van hen waren vriendelijk uitziende

vrouwen die ik een jaar of vijfendertig schatte. Ze stelden zich voor als Katja en Annick, en gaven mij allebei een hand. Ze heetten mij welkom in het team en gingen daarna plichtsbewust weer aan het werk. Hun bureaus stonden tegenover elkaar opgesteld aan de andere kant van de grote, open ruimte. Ik wist nu al dat het ettelijke weken zou duren voor ik hun namen uit elkaar zou kunnen houden. Ook mijn derde nieuwe collega was een dertiger, al leek hij me net iets jonger dan de twee vrouwen. Hij scheen druk verweekeld te zijn in een telefoongesprek en nam met zijn rug naar mij plaats aan het bureau over het mijne. Harold had zich ondertussen met één bil op de rand van de tafel neergezet en was begonnen aan een uiteenzetting over mijn takenpakket en het verloop van een doorsnee werkdag op kantoor. Tijdens zijn opsomming zag ik de collega achter hem rondjes draaien op zijn bureaustoel. Hij duwde zich met zijn voeten af tegen een archiefkast en liet de stoel verschillende keren om zijn as tollen, als een klein jongetje dat speelt dat hij op de draaimolen zit. Hij droeg een afgewassen, loszittende jeans en een T-shirt van een cultband uit de jaren negentig. Zijn warrige, half lange haar viel over zijn ogen, en hij probeerde het meermaals met zijn vrije hand naar achteren te dwingen. Terwijl ik luisterde naar de behulpzame uitleg van Harold, betrapte ik mezelf erop dat ik mijn ogen liet afdwalen naar de man achter hem. Zijn nonchalante, zelfs lichtjes arrogante houding intrigeerde mij. Hij praatte luidruchtig gesticulerend met een Zuid-Hollandse tongval en leek zich niets aan te trekken van de andere mensen in de ruimte. Bovendien vertoonde hij totaal geen interesse in mijn aanwezigheid. Toen het telefoongesprek beëindigd was stopte hij met draaien, schoof de stoel onder zijn bureau en bewoog met de muis van

zijn computer om het beeldscherm te activeren. Daarbij kon ik even een glimp opvangen van zijn grijsgroene ogen, voor zijn haar opnieuw naar voren viel en mij het zicht ontnam. Ik weet niet exact wat het was dat ik toen voelde, maar er was iets in zijn blik dat een verlangen in mij losmaakte, het verlangen om door hem bekeken en gezien te worden. De woorden van Harold gleden van mij af, en net voor hij zijn uitleg beëindigde en mij een fijn weekend wenste, stopte de jongeman met scrollen, schoof zijn stoel opnieuw naar achteren en kwam naar ons toe gewandeld.

‘Sorry, ik heb me nog niet voorgesteld. Ik ben Jonas.’

‘Ik ben Eline,’ zei ik. Ondertussen schudde ik zijn uitgestrekte hand.

‘Welkom, Eline,’ zei Jonas. Met een mysterieuze glimlach op zijn gezicht draaide hij zich om en wandelde terug naar zijn plaats. Mijn ogen volgden hem, tot ik zag dat ook Harold opnieuw aan het werk was gegaan. Mijn aanwezigheid voelde plots overbodig, en dus nam ik afscheid van mijn nieuwe collega’s. Toen ik de glazen deur achter mij dicht liet vallen keek ik nog één keer achterom. Harold en Katja – of was het Annick? – wuifden mij vriendelijk na. Jonas gunde mij geen blik. Ik zag hem zitten achter zijn scherm, en ik keek naar de lege plaats aan de overkant van de tafel, waar ik vanaf maandag dagelijks plaats zou nemen. Deze job zou wel eens heel interessant kunnen worden, dacht ik bij mezelf, toen ik het kantoor verliet en mijn hand opstak naar Cathy van hr.

‘En, hoe was het?’ Emilie, mijn beste vriendin sinds de basisschool, stond mij op te wachten bij de ingang van het kantoorgebouw. Ze leunde nonchalant tegen een van de betonnen pilaren in de inkomhal, en werkte ondertussen gretig een zakje M&M’s naar binnen.

‘Wel oké, niks bijzonders,’ antwoordde ik. ‘Iedereen was heel aardig.’

‘Heb je er zin in?’

Ik knikte. ‘Ik ben al iets minder nerveus nu ik mijn collega’s ontmoet heb. Ze waren wel met veel. Het gaat eeuwen duren voor ik iedereen ken.’

We stapten naar buiten en installeerden ons op een bankje voor het industriële gebouw. Het was een zonnige dag, en Emilie duwde mij zachtjes opzij met haar billen zodat ze in de schaduw kon zitten.

‘Hoe laat moet je beginnen maandag?’

‘Tussen half negen en tien. Ze werken met glijdende uren.’

‘Handig,’ antwoordde ze, terwijl ze een blikje cola open trok. ‘*Bon*, genoeg over het werk nu. Het weekend is begonnen. Hoe laat vertrekken we straks?’

Ik kantelde mijn hoofd een beetje opzij en keek haar twijfelend aan. ‘Ik weet nog niet of ik meega, Em. Ik heb niet zo’n zin in drukte vanavond.’

‘Komaan, Eline! Je gaat mij toch niet alleen laten gaan. Je had beloofd dat we gingen dansen!’

‘Ik weet het, maar ik wil het rustig houden dit weekend. Ik wil maandag een goede indruk maken.’

‘Jij maakt sowieso een geweldige indruk, en je hebt een heel weekend om uit te rusten! Laat me nu niet in de steek. Please, Ellie?’

Ze boog zich voorover en kwam met haar gezicht voor het mijne hangen, zodat ik haar smekende ogen kon zien, en bood me een slok van haar cola aan. ‘Please, please, please?’

Ik nam een kleine slok van het blikje en keek strak voor mij uit. ‘Het is haar sterfdag morgen.’

‘O, shit! Sorry, daar had ik niet aan gedacht.’ Emilie veerde rechtop. Samen staarden we een tijdje in stilte naar de voorbijgangers.

‘Ik weet dat het waarschijnlijk beter is om mijn gedachten te verzetten en wel uit te gaan vanavond, maar er is iets wat me tegenhoudt. Alsof er vanbinnen iets of iemand aan mij trekt om ervoor te zorgen dat ik haar niet vergeet. Ik denk dat ik onbewust vind dat ik geen plezier mag maken dit weekend.’

Emilie knikte begripvol. Ze legde haar hoofd op mijn schouder en wreef zachtjes over mijn rug. Daarna sprong ze overeind en stak haar arm naar me uit.

‘Kom, we fietsen langs de videotheek en halen pizza’s in de nachtwinkel. Als we nu meteen beginnen kijken, kunnen we voor middernacht twee plus één gratis film kijken. We hebben nog ons hele leven tijd om te gaan dansen.’

Ik keek haar dankbaar aan en greep haar uitgestoken hand. Samen wandelden we terug naar de ingang van het kantoorgebouw, waar onze fietsen tegen de gevel stonden.

‘Wie het laatst bij de videotheek is, betaalt de pizza’s!’ riep Emilie, terwijl ze haar ene been over het zadel gooidde en een versnelling hoger schakelde. Ik gaf haar een voorsprong en besliste dat ik met plezier voor haar zou betalen.

3

Mijn ouders waren *high school sweethearts*. Ze waren nog maar pas afgestudeerd toen ik geboren werd. Mijn moeder kon niet wachten om samen met mijn vader een gezin te stichten, en als ik de verhalen van mijn grootouders mag geloven, zweefden ze de door de eerste jaren van mijn leven in een permanente roes van stralend gezinsgeluk. Ze waren jong, verliefd, en dachten dat hun liefde eeuwig zou blijven duren. Tot het noodlot toesloeg. Ik kan me niks triester bedenken dan een pasgetrouwde man die alleen achterblijft met een kleuter. Ik heb het dus nooit onlogisch gevonden dat mijn vader gewoon gestopt is met bestaan. Ik neem aan dat hij diep vanbinnen voelde dat een leven zonder mijn moeder niet waard was om geleefd te worden, zelfs niet voor mij. Een jaar later was hij ook dood.

Het duurde enkele maanden voor het onderwerp van mijn overleden ouders ter sprake kwam op het werk. Midden september besliste Cathy dat de zomer officieel voorbij was en informeerde ze bij de collega's rond de tafel alvast naar hun plannen voor de feestdagen. Toen iemand mij naar mijn gezinssamenstelling vroeg, twijfelde ik even of ik al klaar was om de waarheid te vertellen. Een fractie van een seconde sloot ik mijn ogen. Het moet er ooit van komen, sprak ik tegen mezelf. Kies voor de korte pijn.

De reacties die ik kreeg waren voorspelbaar. Ik had ze al tientallen, misschien wel honderden keren gezien en gehoord. 'Oei, dat wist ik niet. Wat erg voor jou, Eline.' Katja en

Annick reageerden empathisch. Een vrouw van de boekhouding die naast me zat maar van wie ik de naam nog steeds niet kende, legde moederlijk haar gemanicuurde hand op mijn onderarm. De mannen rond de tafel sloegen hun ogen neer, Cathy stond op om mij een ongevraagde knuffel te geven.

‘Het is oké,’ hoorde ik mezelf zeggen. ‘Het is lang geleden, en mijn grootouders hebben mij heel goed opgevangen.’

Er viel een ongemakkelijke stilte, waarbij alle aanwezigen naarstig hun soep begonnen op te lepelen of net iets te enthousiast van hun broodje hapten. Ik hield mijn adem in en voelde hoe de luchtige sfeer aan tafel omgeslagen was door mijn toedoen.

Het was Jonas, die de hele tijd nog geen woord had gezegd, die uiteindelijk de stilte verbrak. Met een luide plof zette hij zijn lege koffiekop op tafel. ‘Nog iemand leuke plannen dit weekend?’ vroeg hij, terwijl hij de krant dichtvouwde die hij aan het lezen was. Cathy maakte van de gelegenheid gebruik om iedereen op de hoogte te brengen van de brunch met vriendinnen van haar middelbare school waar ze al wekenlang naar uitkeek. Ik zag hoe het gesprek opnieuw op gang kwam, haalde opgelucht adem en at verder mijn slaatje op. Jonas glimlachte voldaan, stond op van tafel en liep achter mij aan naar de vaatwasmachine om zijn bord weg te zetten. In het passeren legde hij heel even zijn hand op mijn schouder. Het gebaar duurde slechts een seconde, zo kort dat niemand anders het kon zien. Maar ik had het gevoeld, en ik zou het nooit meer vergeten.

4

Sommige mensen worden geboren met zo'n overdonderend charisma dat ze hun hele leven geen enkele moeite moeten doen om aandacht te krijgen. Ze trekken bewonderaars aan als vliegen en komen vrijwel altijd arrogant over, maar worden daar zelden op afgerekend. Integendeel, hun arrogantie is een belangrijk deel van hun onweerstaanbare aantrekkingskracht en maakt dat iedereen in hun buurt wil zijn. Toen ik Jonas leerde kennen vond ik hem achtereenvolgens afstandelijk, bovengemiddeld aantrekkelijk, opvallend gevat, ongelooflijk smaakvol en uiteindelijk niet minder dan perfect. Het duurde even voor ik door zijn façade heen kon breken. De eerste dagen kwamen we niet verder dan een 'Goie morgen' aan het begin van de werkdag en een 'Fijne avond' bij het verlaten van het kantoor. Omdat ik de nieuwkomer was durfde ik geen initiatief te nemen, maar ik verloor hem geen seconde uit het oog. Na zijn interventie tijdens het gesprek in de kantine was ik hem zo dankbaar dat ik in een vlaag van overmoed voorstelde om de week daarna samen buiten de deur te gaan lunchen. Hij lachte samenzweerderig en beantwoordde mijn verzoek op zijn beurt met een vraag: 'Ben je de nieuwsgierige collega's nu al beu? Je bent hier nog maar pas.'

'Is dat een ja?' vroeg ik, en ik schrok van mijn eigen flirterigheid.

'Met plezier,' antwoordde hij, en hij wendde zijn blik opnieuw naar zijn computerscherm.

Onze eerste lunchdate vond plaats in een koffiebar om de hoek van het kantoor. Het gesprek was voorzichtig aftastend, en toch hing er ook een speelse spanning in de lucht, zoals je die alleen voelt bij ontmoetingen met mensen die je intrigerend vindt. Ik stond erop de rekening te betalen, waarop Jonas mij liet beloven om hem de volgende keer te laten trakteren. Er komt een volgende keer, was alles wat ik kon denken, toen hij de deur voor mij openhield en we samen terug naar kantoor wandelden.

Er kwam een volgende keer, en voor we het wisten werd onze maandagse lunchdate een wekelijks afspraak die we niet meer in vraag stelden.

Onze gesprekken waren een feest van herkenning. We hadden dezelfde smaak, identieke opvattingen over het leven en hoe het te leiden, en het soort droge humor dat door anderen vaak met minachting werd verward. Jonas en ik spraken dezelfde taal. Onze vriendschap was onafwendbaar. Al snel gingen de lunchafspraken over in avonden in het café, bezoeken aan het theater of de bioscoop en uiteindelijk ook in uitnodigingen voor etentjes bij elkaar thuis. Tegen de winter brachten we zoveel tijd met elkaar door dat ik zelfs zijn jongere zus Lisa, die samen met hem in een duplexappartement woonde, tot mijn vriendenkring rekende. Jonas en Lisa waren onafscheidelijk. Ze waren samen naar Antwerpen verhuisd om te ontsnappen aan het verstikkende Hollandse milieu waarin ze waren opgevoed. Ze hadden maar weinig contact met hun familie, en geen van hen had een serieuze relatie. Lisa werkte aan de universiteit en leefde voornamelijk in haar eigen academische wereldje, en Jonas fladderde al jaren van de ene vrouw naar de andere, zonder een echte verbintenis aan te gaan. Hij was het soort man dat niet voor zijn

veertigste wilde settelen, al benadrukte hij wel zijn wens om ooit, in de verre toekomst, een gezin te stichten.

Toen hij me de allereerste keer in zijn appartement uitnodigde voelde het alsof ik binnenstapte bij mijn verloren gewaande tweelingbroer, met het verschil dat ik waarschijnlijk nooit de behoefte zou hebben gevoeld om mijn tweelingbroer te kussen. Het was moeilijk om Jonas niet aantrekkelijk te vinden. Met zijn dikke, golvende donkerblonde haar, zijn nonchalante stoppelbaard en zijn diepgrijsgroene ogen had hij iets van een wild, doch aaibaar dier. Hij was onweerstaanbaar, en net niet gevaarlijk genoeg om uit zijn buurt te blijven.

Bovendien leek hij er plezier in te scheppen mensen te doen geloven dat wij een koppel waren. Op straat en in winkels flirtte Jonas met mij. Hij vond het amusant om toeschouwers in de war te brengen over onze relationele status. Hij raakte me nooit plagerig uitdagend aan, zoals hij dat bij andere vrouwen wel deed. In mijn buurt hield hij een soort fysieke afstand die mij in de war bracht. Zonder complimenten te geven liet hij mij met zijn blik merken dat hij mij aantrekkelijk vond. Hij had zelfs een koosnaampje voor me verzonnen. Sinds ik hem had toevertrouwd dat ik als kind gek was geweest op een tekenfilmreeks gebaseerd op het boek *Alleen op de wereld*, was hij me Remi beginnen te noemen, naar het hoofdpersonage uit de reeks. Remi was een lotgenoot met wie ik mij als klein meisje identificeerde, en Jonas vond mijn fascinatie voor tragische weeskinderen even ontroerend als amusant. ‘Goed geslapen, Remi?’ was de eerste vraag die hij me elke morgen stelde wanneer hij plaatsnam aan zijn computer tegenover die van mij, en telkens stak hij zijn hoofd even boven het scherm uit om mij een knipoog toe te wer-

pen. De signalen die hij uitzond waren dubieus, alsof hij zijn interesse bewust in het midden wilde houden en mij het gevoel wilde geven dat er misschien wel een kans bestond voor ons, al ben ik er vrij zeker van dat die kans in zijn hoofd minuscule klein was.

‘Je ziet toch waar hij mee bezig is, hoop ik?’ vroeg Emilie mij, nadat ze ons een paar keer samen gezien had. We zaten aan tafel in de keuken van het huis dat we deelden sinds we waren afgestudeerd, zij met een zak brood en een pot chocopasta, ik met een pakje sigaretten en een aansteker. Emilie smeerde zeer geconcentreerd een dikke laag choco op haar boterham.

‘Eh, nee. Wat bedoel je?’

‘Heb je echt niet door dat hij een spel met je speelt?’

Ze likte gulzig de restjes van haar mes.

‘Pardon? Waarom zou hij dat doen? We zijn gewoon hele goeie vrienden.’

Emilie keek me meewarig aan, en schudde haar hoofd alsof ze niet kon geloven hoe naïef ik was. Daarna nam ze een grote hap van de boterham, en zei met volle mond: ‘Ellie, hij gebruikt jou.’

‘Hoe kom je daarbij?’

‘Ik weet niet wat het is met die gast. Ik vertrouw hem niet.’

‘Je kent hem gewoon nog niet zo goed. Ik weet dat hij soms onverschillig overkomt, maar hij is echt heel lief. Geloof mij.’

‘Misschien. Maar ik ken jou. En ik zie wat hij met jou doet.’

Ze stopte een moment met eten en legde de boterham neer op haar bord, alsof ze wilde benadrukken dat dit een serieus gesprek was. Ze reikte naar de overkant van de tafel

en nam mijn hand vast. 'Ik hoop alleen dat je je niet door hem laat kwetsen.'

'We zijn gewoon vrienden, Em. Vrienden en collega's, meer niet. Maak je geen zorgen.'

Terwijl ik die woorden uitsprak wist ik dat ik loog. Jonas deed iets met mij waar ik geen controle over had. Ik verwaarloosde mijn andere vriendschappen om zoveel mogelijk tijd met hem te kunnen doorbrengen. En het was pijnlijk dat vooral Emilie daar de dupe van werd.

5

Emilie was in ons dorp de eerste en enige persoon met een donkere huidskleur. Ze werd als baby geadopteerd uit Congo, en ontwikkelde net als de rest van de kinderen uit de buurt de plaatselijke tongval, zonder ooit haar afkomst in vraag te stellen. Haar moeder nam haar mee naar een speciale kapper in Antwerpen, die haar dikke kroeshaar in tientallen kleine vlechtjes draaide. Ze was trots op haar exotische kapsel, en het feit dat haar uiterlijk afweek van dat van andere kinderen leek haar niet te storen. Als jong meisje was ik jaloers op haar zelfvertrouwen. Ik bewonderde haar vermogen om gemene opmerkingen weg te wuiven en iedereen het voordeel van de twijfel te gunnen. Er waren geen twee kinderen meer verschillend dan wij, en toch vonden we elkaar al op de allereerste dag van de lagere school.

Misschien werden we naar elkaar toe gezogen door het onbewuste gevoel van herkenning dat bodemloze kinderen verbindt. Emilie was meer dan zomaar een vriendin. Vanaf het prille begin voelde haar aanwezigheid zo vanzelfsprekend dat ik haar als familie beschouwde. Heel onze jeugd weken we niet van elkaars zijde. We schreven elkaar geheime brieven met daarin halve liefdesverklaringen en boodschappen in codetaal die niemand anders ooit kon ontcijferen. Ik deelde alles met haar. Er zijn weinig mensen die mij zo volledig hebben gekend als Emilie, tot Jonas op de proppen kwam.

Want ook met hem gingen de gesprekken al snel over onze diepste angsten, onze grootste schaamte en onze ver-

langens, al zou mijn vurigste verlangen jarenlang voor hem verborgen blijven. Het heeft even geduurd voor ik durfde toe te geven dat ik misschien meer dan enkel vriendschap voor hem voelde, maar zodra ik dat gevoel had toegelaten nestelde het zich steeds dieper in mijn buik, om van daaruit de rest van mijn lichaam te veroveren en mij voor de onmogelijke keuze te stellen: hem vertellen over mijn gevoelens met het risico mijn beste vriend te verliezen of zwijgen in naam van de vriendschap. En uiteraard was er nog een derde optie: de mogelijkheid dat hij mijn gevoelens vroeg of laat zou beantwoorden. Het leek het perfecte scenario, en Jonas gaf me genoeg redenen om te vermoeden dat het tot de mogelijkheden behoorde. Hij was attenter dan alle mannen die ik had gekend en toonde oprechte interesse in mijn geblutste ziel. Zo ook die vrijdagavond, toen we na het werk in een café waren beland, en daarna samen sushi hadden besteld bij hem thuis. Op weg naar huis waren we getuige geweest van een mini-gezinsdrama, waarbij een moeder op straat een hysterisch krijsende peuter probeerde te troosten omdat haar broertje doodleuk haar teddybeer onder een auto had gooid. Na het aanschouwen van die scène waren we in een gesprek verwickeld over opvoeding. We bespraken de voor- en nadelen van het enig kind zijn, een status die ik verschrikkelijk vond, maar waar Jonas totaal geen probleem in zag.

‘Jij hebt makkelijk praten,’ zei ik. ‘Jij hebt Lisa. Jij kan je onmogelijk voorstellen hoe het voelt om alleen op te groeien.’

‘Toch wel. Welk kind wil er nu niet de exclusieve aandacht van zijn ouders? Geef toe, broers en zussen hebben altijd conflicten. Als ze klein zijn steken ze elkaar de ogen uit, en als volwassenen worden ze jaloers op elkaar en vechten ze om de erfenis.’

‘Wat een onzin, Jonas! Jij en Lisa hebben een geweldige band met elkaar.’

‘Nu wel, maar als kind maakten we non-stop ruzie. Nee echt, veel minder drama als je alleen bent.’

Jonas stapelde de lege sushischotels op elkaar en liep ermee naar de vuilnisbak.

‘Koffie?’ riep hij vanuit de keuken. Ik hoorde hoe hij zonder mijn antwoord af te wachten kopjes uit de kast nam en op de knop van het espressoapparaat drukte.

‘Mijn leven had er toch heel anders uitgezien als ik een zus of een broer had gehad!’ riep ik hem toe vanuit de woonkamer.

‘Ja, maar dat is anders!’ Ook Jonas moest zijn stem verheffen om boven het geronk van het koffieapparaat uit te komen. ‘Jij ben een tragisch weeskind!’

Ik glimlachte. Jonas had het talent om mijn neiging tot pessimisme met één rake opmerking te ontcrachten, zonder daarbij mijn verleden te minimaliseren. Hij liet mijn trauma bestaan, maar maakte het minder zwaar. Humor was zijn manier om me mijn verdriet te helpen dragen.

‘Uiteindelijk is het toch een artificiële constructie, zo’n gezin.’ Hij kwam terug uit de keuken met twee kopjes koffie en een reep pure chocolade met amandelennoten die hij tussen ons op tafel legde. ‘Kijk nu naar mijn ouders. Al meer dan vijfendertig jaar getrouwd, en nog steeds doodongelukkig samen. Wie heeft dat ooit verzonnen, dat mensen levenslang bij elkaar moeten blijven, enkel voor de kinderen?’

‘Toch vind ik het een mooi idee,’ zei ik. ‘De weinige keren dat het lukt.’

‘Natuurlijk is het een leuk vooruitzicht om samen met iemand oud te worden.’ Jonas brak een stuk van de chocola-

dereep en stopte het in zijn mond. 'Ik weet gewoon niet of het wel realistisch is.'

'Als jong meisje geloofde ik dat de liefde van je leven de persoon is met wie je trouwt en gelukkig bent tot de dood jullie scheidt. Nu denk ik dat de liefde van je leven *the one that got away* is, diegene naar wie je eeuwig blijft smachten, maar met wie je nooit daadwerkelijk samen bent.' Ik durfde hem niet aan te kijken uit angst dat hij aan mijn gezicht zou zien dat ik op hem alludeerde, en nam een stuk van de chocolade. Ik proefde de bittere smaak op mijn tong en voelde de noten kraken tussen mijn tanden.

'Zou kunnen,' antwoordde Jonas. 'Het is in ieder geval een mooi idee.'

Op dat moment hoorden we in de gang de liftdeur opengaan. Enkele seconden later stapte er een frêle, blonde vrouw naar binnen.

'O, hé Eline,' zei Lisa verrast toen ze mij aan tafel zag zitten. Bedeesd streek ze een lok van haar halflange haar achter haar oor. Zowel qua karakter als qua uiterlijk was ze compleet het tegenovergestelde van haar zes jaar oudere broer. Haar lichaamsbouw was wat de Fransen zo mooi *petite* noemen. Ze droeg een rode muts en een lange, beige trenchcoat, en om haar schouder bungelde een zware tas vol met boeken die Jonas onmiddellijk van haar overnam. Ze was veel kleiner dan hij, en keek dus niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk naar hem op. Jonas trok de muts van haar hoofd en kuste haar op haar wang. Ze waren aandoenlijk om te zien.

Lisa stapte op mij af en ook ik stond op om haar een kus te geven. Jonas vroeg haar of ze zin had in koffie. Ze knikte en hing haar jas aan de kapstok, terwijl hij in de keuken verdween. Ze glimlachte onwennig naar mij en nam plaats aan

tafel. Daarna blies ze even in haar handen om haar koude vingers op te warmen.

‘Wat hebben jullie gegeten?’

‘Sushi,’ zei ik. ‘We waren wat te lang in het café blijven hangen na het werk en hadden geen zin meer om te koken.’

‘We hadden het net over de liefde,’ zei Jonas, die terugkeerde met haar koffie.

‘Oei,’ reageerde ze. ‘Best een gewichtig onderwerp voor een vrijdagavond.’

Jonas ging naast haar zitten en schoof het pak chocolade naar haar toe. ‘Ben je moe? Drukke dag op het werk?’ vroeg hij vaderlijk, terwijl hij haar de kop koffie aanreikte.

Ik voelde vertedering toen ik naar hen keek. Lisa was dodelijk verlegen, en het was duidelijk dat er geen greintje slechtheid in haar karakter zat. Ze was mooi op een breekbare manier, waar haar broer een schoonheid bezat die veel nadrukkelijker de aandacht opeiste. We babbelden kort over haar werk, maar al snel nam Jonas het gesprek weer over. Wanneer hij sprak, zweeg zij, alsof ze het vanzelfsprekend vond dat hij het aanwezige publiek meer verdiende dan zij. Ik informeerde naar hun plannen voor het weekend. Jonas ging vrienden bezoeken in Amsterdam, waar hij gestudeerd had, en Lisa ging aan haar doctoraatsthesis werken. Zij had er heel bewust voor gekozen om haar studie aan de universiteit van Antwerpen te komen afmaken, en ik vermoedde dat dat een van de redenen was dat ook Jonas naar deze stad was verhuisd. Het was overduidelijk dat hij zich verantwoordelijk voelde voor zijn jongere zusje.

Ik besloot dat het tijd was om te vertrekken toen Jonas midden in ons gesprek weinig subtiel zijn mond opensperde en luid begon te geeuwen, dus stond ik op en schoof mijn

stoel aan tafel. 'Veel succes met het schrijfwerk dit weekend,' zei ik tegen Lisa. Ik gaf haar een afscheidskus, waarna ze haar spullen bijeenzocht en naar haar kamer vertrok.

'Zal ik even meelopen naar beneden?' vroeg Jonas, die zich intussen al in de sofa had genesteld, maar desondanks verrast keek toen ik aanstalten maakte om mijn jas aan te doen.

'Nee hoor, niet nodig. Blijf maar zitten,' wuifde ik zijn voorstel weg, zoals ik wel vaker deed. 'Ik ken de weg. Ik laat mezelf wel uit. Fijn weekend!'

Ik wandelde naar huis met mijn fiets aan de hand. Ik had geen haast om in een leeg huis aan te komen, want Emilie logeerde dit weekend bij haar familie. Onderweg beeldde ik me in hoe het geweest zou zijn als ik een echte broer of zus had gehad, geen surrogaat zoals Emilie, en of ik me dan nog steeds even ontheemd had gevoeld als vandaag.

6

Mijn probleem is dat ik geen grenzen kan afbakenen. Dat heb ik nooit geleerd. Toen ik na de dood van mijn ouders op zesjarige leeftijd bij mijn grootouders ging wonen, was ik mij zo hard bewust van mijn verantwoordelijkheid tegenover de volwassenen die voor mij zorgden, dat ik mijzelf binnenste-buiten keerde om hen niet teleur te stellen. Er zat niets anders op dan het perfecte kind te worden. En dus studeerde ik harder dan mijn klasgenootjes en nam ik geen genoegen met minder dan negentig procent op mijn rapport. Ik blonk uit in de turnkring, de balletles en de muziekschool, en op familiefeesten zat ik kaarsrecht op een stoel te schitteren in een smetteloze outfit en met keurig gekamde haren, terwijl mijn neefjes en nichtjes de boel op stelten zetten. Ik deed het niet bewust, het gebeurde gewoon vanzelf. Alsof ik wist dat ik een taak te vervullen had. En die taak bestond eruit zo weinig mogelijk problemen te veroorzaken voor de mensen om mij heen, en hen zo tevreden mogelijk te houden, zelfs als dat ten koste ging van mijn eigen geluk.

Mijn tweede probleem is dat ik op getormenteerde mannen val. Niets zo aantrekkelijk als een man die worstelt met zijn demonen. Die voorkeur heeft ongetwijfeld met mijn vader te maken, en het beeld dat ik als kind zo dikwijls van hem gezien heb: een slachtoffer, verteerd door verdriet, een gebroken man die verslagen in de verte zit te staren. Ze zeggen dat je altijd uiteindelijk op zoek gaat naar wat je als kind een veilig gevoel gaf. Sommigen zullen het verontrustend

vinden dat huilende mannen mij geborgenheid schenken, maar het is nu eenmaal wat het is. Geef mij maar een aanzwellende traan die langzaam over de ruwe, ongeschoren wang van een mooie man rolt. Toen ik Jonas leerde kennen was hij al mooi, maar verdrietig zou hij pas later worden. En hoe meer hij hilde, hoe mooier ik hem vond. En hoe mooier ik hem vond, hoe meer ik mijn grenzen vergat.

De eerste keer dat ik een glimp van zijn kwetsbaarheid opving, was na een evaluatiegesprek op het werk. Emilie en ik zaten samen voor de tv de lasagne te eten die zij voor ons had klaargemaakt, toen ik een bericht van Jonas op mijn telefoon zag verschijnen. Of ik zin had om iets te gaan drinken – een vraag waar ik geen twee seconden over hoefde na te denken.

‘Maar ik dacht dat we straks aan het laatste seizoen van *Gilmore Girls* zouden beginnen!’ protesteerde Emilie toen ik mijn vuile bord in de afwasbak dumpte en haastig mijn jas aantrok.

‘Sorry Em, we starten morgen, beloofd!’

Ik negeerde haar pruillip, bedankte haar voor het eten, stormde de deur uit en fietste naar het café waar Jonas op mij zat te wachten. Toen ik aankwam zag ik hem alleen aan een tafeltje zitten achter in de zaak, waar hij gelaten een kom tomatensoep aan het oplepelen was.

‘Ik had nog niks gegeten,’ zei hij verontschuldigend, toen ik mijn jas uitdeed en tegenover hem ging zitten.

‘Heeft het gesprek met Harold zo lang geduurd?’ vroeg ik hem, en hij knikte bevestigend.

‘Oei, is dat goed of slecht nieuws?’

‘Niet zo heel goed, vrees ik.’

Jonas stopte met eten en schoof de halfllege kom naar de

zijkant van de tafel. Hij bestelde voor ons allebei een glas sauvignon, en begon te vertellen hoe Harold hem had meege-deeld dat hij niet tevreden was over zijn prestaties van de laatste maanden.

‘Het is niet dramatisch. Ze gaan me niet ontslaan of zo, maar hij heeft mij wel wakker geschud.’

‘Shit Jonas, dat moet hard geweest zijn om te horen.’ Ik streek even met mijn handpalm over zijn bovenarm.

‘Ik weet dat ik niet de meest ambitieuze werkkkracht ben,’ zei hij. ‘Ik ben niet zo gepassioneerd door mijn werk als jij of zo gedreven als Lisa. Maar ik dacht wél dat ik goed bezig was.’

‘Je bent ook niet slecht bezig, je bent hoogstens af en toe wat nonchalant.’

Jonas streek door zijn haren en schudde instemmend zijn hoofd. ‘Ja, dat is exact wat Harold zei, dat het soms lijkt alsof ik mijn baan niet serieus genoeg neem. Maar dat doe ik wel, echt waar.’

‘Dat weet ik, daar twijfel ik niet aan,’ zei ik, en ik bedankte de ober die onze glazen wijn op tafel zette. Ik schoof mijn stoel wat dichterbij en legde mijn hand nog even op Jonas’ pols. ‘Het is helemaal niet erg als je job je leven niet is, integendeel. Probeer gewoon vanaf nu wat meer inzet te tonen om Harold te laten zien dat je gemotiveerd bent. Meer hoeft je niet te doen.’

Jonas keek mij dankbaar aan. Ik zag hoe de zwaarte in zijn blik langzaam verdween.

‘Wacht maar,’ zei hij, ‘binnenkort word ik verkozen tot werknemer van het jaar.’ En hij hief zijn glas wijn omhoog om te klinken. ‘Op het succesvolle verloop van mijn verdere carrière!’ lachte hij terwijl onze glazen elkaar raakten.